

{slimbox_1_2 images/stories/stach001.jpg| images/stories/mini_stach001.jpg| Stanisław Vincenz, fot. Claude Huber|| }

Stanisław Vincenz (ur. 30 listopada 1888 r. w Słobodzie Rungurskiej, zm. 28 stycznia 1971 r. w Lozannie) – wielki humanista XX wieku, Polak o francuskich korzeniach, filozof, prozaik i eseista, miłośnik Huculszczyzny. Znał 14. języków. Przez całe życie fascynował się sztuką starożytnej Grecji, której śladów dopatrywał się w kulturze Hucułów. Był prekursorem idei integracji europejskiej – przy zachowaniu całej jej różnorodności kulturowej – w atmosferze tolerancji, wzajemnego dialogu wychodzącego ponad podziały etniczne, narodowościowe i religijne. Wybrał Kraków jako miejsce swojego ostatniego spoczynku. Od 1991 r. spoczywa, wraz z żoną Ireną Vincenzową, na krakowskim cmentarzu na Salwatorze.

Vincenz traktował Huculszczyznę jak „**Słowiańską Atlantyde**”, czyli swoisty „rezerwat kultury”, w którym zachowały się zatarte w innych regionach Europy korzenie tradycji europejskiej. Był niekwestionowanym autorytetem dla wielu wybitnych przedstawicieli świata nauki i kultury; z Polaków m.in. dla **Czesława**

Miłosza

(który nazwał go „ostatnim mędrce XX wieku”),

Jerzego Giedroycia

(który publikował go w swojej

”
Kulturze
”

)
oraz badaczy Huculszczyzny – m.in. wybitnego przedwojennego, polskiego znawcy muzyki Huculszczyzny (i Podhala) –

Stanisława Mierczyńskiego

.

Był prawnikiem francuskiego emigranta Charles'a-François de Vincenza, który po Wielkiej

Biografia Stanisława Vincenza

Wpisany przez Didko

wtorek, 23 marca 2010 23:36 - Poprawiony wtorek, 02 września 2014 19:53

Rewolucji Francuskiej w 1789 r. przybył do Wiednia, gdzie poślubił Polkę, która po śmierci męża zamieszkała w Stanisławowie. Dziadek Stanisława był austriackim urzędnikiem. Miał 12. dzieci, wśród nich urodzonego w 1854 r. ojca pisarza, jednego z pionierów przemysłu naftowego w Galicji, bliskiego współpracownika głośnego działacza społeczno-gospodarczego Stanisława Szczepanowskiego. Matką pisarza była Zofia z domu Przybyłowska, ze starej szlacheckiej rodziny właścicieli Krzyworówni na Pokuciu, w ówczesnej wschodniej Galicji, gdzie większość dzieciństwa spędził Stanisław.

Uczył się w gimnazjum w Kołomyi, później w Stryju, gdzie poznał Kazimierza Wierzyńskiego i Wilema Horzycę, a także został członkiem literacko-patriotyczno-niepodległościowego kółka samokształceniowego, któremu przewodził przyszły profesor językoznawstwa Stefan Vrtel-Wierczyński. W czasie nauki w gimnazjum zapoznał się z Homerem, stając się z czasem jego znawcą w skali międzynarodowej.

Studiował początkowo na Uniwersytecie Lwowskim, następnie w Wiedniu prawo, biologię, sanskryt, psychologię i filozofię. Uzyskał w Wiedniu doktorat filozofii za dysertację o wpływie Hegla na filozofię Feuerbacha. Nauczył się rosyjskiego, języka pogardzanego w Galicji; przekładał Dostojewskiego. W Wiedniu poznał swoją pierwszą żonę, Rosjanę Lenę. W czasie I wojny światowej walczył na froncie pod Haliczem, następnie we włoskich Dolomitach. W 1919 r. zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego. Był wykładowcą w szkole wojskowej w Modlinie, wziął udział w wyprawie Piłsudskiego na Kijów. Po demobilizacji w 1922 r. działał w PSL Wyzwolenie, optując za współpracą z Ukraińską Partią Radykalną. W latach 20. był redaktorem miesięcznika „Droga”, gdzie publikował eseje z zakresu filozofii religii.

Około 1930 r. zajął się pisaniem dzieła swego życia – powieści ***Na wysokiej połoninie***, która ukazała się w 1936 r. jako pierwsza część trylogii.

18 września 1939 r. przedostał się na Węgry, gdzie nawiązał liczne kontakty z pisarzami węgierskimi. Ostatecznie opuścił Huculszczyznę 26 maja 1940 r uciekając wraz z rodziną przez Czarnohorę na Węgry. Będąc na Węgrzech pomagał Żydom, za co został wyróżniony jako „Sprawiedliwy wśród narodów świata”.

Po wojnie, z żoną Ireną i córką Barbarą, przeniósł się najpierw na kilka miesięcy do Niemiec (gdzie syn Andrzej pracował w redakcji „Dziennika Żołnierza” I Dywizji Pancerniej gen. Maczka), następnie osiadł w okolicy Grenoble na południu Francji. Znaczną część roku spędzał w małej miejscowości alpejskiej La Combe. Współpracował z paryską „Kulturą”. Zgromadził wokół siebie

Biografia Stanisława Vincenza

Wpisany przez Didko

wtorek, 23 marca 2010 23:36 - Poprawiony wtorek, 02 września 2014 19:53

„prywatną akademię platońską”; do La Combe po nauki przyjeżdżali do niego zwłaszcza młodzi Szwajcarzy.

W PRL był skazany na zapomnienie. Powrót huculskiego świata Czarnohory i wschodnich Gorganów oraz samego Vincenza na łono literatury i kultury polskiej nastąpił dopiero w latach 80.; zob. J. A. Choroszy, *Po stronie pamięci – Huculszczyzna – Wincenty Pol – Stanisław Vincenz*, „Wierchy” 1986 (55), s. 250-253. Pełne wydanie tetralogii (w czterech tomach) ukazało się w Polsce dopiero na początku następnego wieku; zob. S. Vincenz, *Na wysokiej połoninie. Prawda starowieku*, Sejny 2002; tenże, *Na wysokiej połoninie. Zwada*, Sejny 2003; tenże, *Na wysokiej połoninie. Listy z nieba*, Sejny 2004; tenże, *Na wysokiej połoninie. Barwinkowy wianek*, Sejny 2005.

Archiwalne fotografie ze zbiorów Andrzeja i Joanny Vincenzów (repr. za zgodą właścicieli)

{slimbox_1_2 images/vincenz/07.jpg | images/vincenz/m-07.jpg | || images/vincenz/08.jpg | images/vincenz/m-08.jpg | || images/vincenz/03.jpg | images/vincenz/m-03.jpg | || images/vincenz/04.jpg | images/vincenz/m-04.jpg | || images/vincenz/05.jpg | images/vincenz/m-05.jpg | || images/vincenz/06.jpg | images/vincenz/m-06.jpg | || images/vincenz/01.jpg | images/vincenz/m-01.jpg | || images/vincenz/02.jpg | images/vincenz/m-02.jpg | || images/vincenza/09.jpg | images/vincenz/m-09.jpg | || images/vincenz/10.jpg | images/vincenz/m-10.jpg | || images/vincenz/11.jpg | images/vincenz/m-11.jpg | || images/vincenz/12.jpg | images/vincenz/m-12.jpg | || }

Mogiła Stanisława i Ireny Vincenzów na krakowskim Salwatorze

Opiekunami mogiły zostali w ostatnich latach, oprócz Anny Baranowej (historyka sztuki UJ), również Oksana Kicyła wraz córką Ewunią oraz Krzysztof Krzyżanowski (znany reżyser i operator filmowy w TV Kraków, współorganizator festiwalu huculskich, społecznik i wielki działacz).

Oksana Kicyła i jej 6-letnia córeczka Ewunia od ponad 4. lat opiekują się z własnej woli grobem p. Vincenzów na Cmentarzu Salwatorskim. Oksana urodziła się we Lwowie w rodzinie polsko-ukraińskiej, tu skończyła szkoły i przez wiele lat pływała po morzach i oceanach świata, jako marynarz na wielkich transatlantykach, gdzie występowała także jako tancerka w zespołach ludowych. W Polsce studiowała turystykę i uzyskała certyfikat tłumacza jęz. rosyjskiego na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.

{slimbox_1_2 images/stories/dsc00808-a.jpg | images/stories/mini-dsc00808-a.jpg | Mogiła Vincenzów w 2010 r. Fot. K. Krzyżanowski || images/stories/dsc00811-a2.jpg | images/stories/mini-dsc00811-a2.jpg | Mogiła Vincenzów w 2010 r. Fot. K. Krzyżanowski || images/stories/dsc00816-a.jpg | images/stories/mini-dsc00816-a.jpg | Opiekunki Grobu Vincenzów – Oksana Kicyła i jej córka Ewunia. Fot. K. Krzyżanowski || images/stories/p3150085.jpg | images/stories/mini-p3150085.jpg | Mogiła Vincenzów w 2008 r. podczas uroczystości Festiwalu Huculskiego w 120. rocznicę urodzin Stanisława Vincenza. Fot. P. Kłapyta || images/stories/przy-grobie-vincenzow-2010-04-05.jpg | images/stories/mini-przy-grobie-vincenzow-2010-04-05.jpg | Anonimowi krakowianie przy grobie Vincenzów. Fot. NN || }

POLECAMY

- O wzajemnych inspiracjach Stanisława Vincenza i Czesława Miłosza pisze dr Marek Bernacki:

<http://www.bernacki.ath.bielsko.pl/o-mnie/publikacje/>

- **więcej informacji o St. Vincenzie:**

<http://www.vincenz.cp5.win.pl/ovincenziepol.php>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Vincenz

Biografia Stanisława Vincenza

Wpisany przez Didko

wtorek, 23 marca 2010 23:36 - Poprawiony wtorek, 02 września 2014 19:53

---

http://pbl.ibl.poznan.pl/dostep/index.php?s=d_biezacy&f=zapisy&p_tworcaid=3345

<http://literat.ug.edu.pl/polon/index.htm>

<http://autodafe.salon24.pl/65072,stanislaw-vincenz-pisarz-blizszej-ojczyzny>

<http://pogranicze.sejny.pl/archiwum/wydawnictwo/vincenz.htm>

http://karpaccy.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=363&Itemid=64

<http://wyborcza.pl/1,75517,1433765.html>

http://www.artica.org.pl/arch_fhuculski.html

http://www.wrota.podkarpackie.pl/pl/kultura/aktualnosci/100909_stanislaw_vicenz_wyklad

http://www.karpatywschodnie.pl/readarticle.php?article_id=23

<http://literat.ug.edu.pl/tematy/index.htm>

http://free.art.pl/podkowa.magazyn/nr33/vincenz_wegry.htm

Biografia Stanisława Vincenza

Wpisany przez Didko

wtorek, 23 marca 2010 23:36 - Poprawiony wtorek, 02 września 2014 19:53

<http://bialczynski.wordpress.com/co-to-za-strony/klan/straznicy-wiary-slowianskiej-wiary-przyrodzonej/stanislaw-vincenz-prawda-starowieku/>

<http://www.poczytaj.pl/28724>

<http://www.kresy.pl/publicystyka?zobacz/huculszczyzna-jest-ciagla-obecnoscia>

<http://www.kulturologia.uw.edu.pl/page.php?page=bibliografia&haslo=vincenz>

http://www.wspolnota-polska.org.pl/index.php?id=kw1_2_46

http://www.rzeczpospolita.pl/dodatki/ksiazki_970910/ksiazki_a_2.html

<http://www.akant.telvinet.pl/archiwum/felski104.html>